

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite strategian laatimisesta kulttuuripalveluille

Kaupunginvaltuusto 28.02.2022 § 20

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ym. tekivät seuraavan valtuustoaloitteen:

” Salon kaupungin talousarviossa v. 2022 Kulttuuripalvelut on sanallisesti selvitetty yhdelle A-neloselle suurin piirtein n. neljällekymmenelle riville. Puolet tekstistä on vain rivin mittaisia palluroitten takana. Sivun ensimmäiseen lauseeseen on kiteytetty kulttuuripalveluiden tämänhetkinen päämäärä, mikä kulttuuripalveluille on tärkein, ”Kulttuuripalveluilla on merkittävä tehtävä kaupungin elin- ja vetovoiman lisäämisessä”.

Aika laiha ja yksipuolinen päämäärä.

Palvelualueen painopistealueissa mainitaan em. palluroitten kautta muutamin sanoin miten asioita sitten toteutetaan tai toteutettaisiin - palveluiden merkitys, eri-ikäiset kuntalaiset, kulttuurikasvatus Nappula ja vielä kolmella palluralla museot.

Tässäkö tämä on - ei mitään visioita siitä, miten tulevien vuosien kulttuuritoiminta tullaan varmistamaan ja vahvistamaan sitä. Ei mitään mainintaa ihmisten hyvinvoinnista ja ennaltaehkäisystä, ei sen merkityksestä jokapäiväiseen elämään ja ennen kaikkea sen tuomaa yhteisöllisyyden voimaa, joka luo myös voimaa elinkeinoelämään ja vaikkapa siihen pito- ja vetovoiman lisäämiseen. Ei näkemystä siitä, miten kulttuurihyvinvointi on osa hyvinvointialueiden toimintaa.

Meillä Salossa on laaja kulttuurikenttä, joka ansiokkaasti tuottaa kymmenille tuhansille asiakkaille - niin meille Salossa asuville ja muualta tuleville ihmisille korkeatasoista ja monipuolista kirjoa mielenkiintoisesta maailmasta, joka ei lopu koskaan. Ja mikä kaikkein parasta, ainakin päättäjiensä mielestä, melkein ilmaiseksi. Nyt on jo korkea aika antaa arvostuksen näkyä ja varmistaa laajan kulttuuritoiminnan jatkuminen ja että toimijat voivat luottaa tulevaisuuteen.

Nyt olemme taas uudessa maailmassa, hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja kulttuuri onkin iso osa sitä. Salon pitää olla omalta osaltaan suunnan näyttäjänä ja ottaa kulttuurihyvinvointi osaksi kaupungin vahvaa kehitystä.

Esitämme, että

Vapaa-ajan ltk laatii v. 2022 aikana uuden strategian kulttuuripalveluiden osalta niin, että kulttuurihyvinvointi ja toiminta otetaan huomioon sellaisessa laajuudessa, jota kaikenikäisten ihmisten kokonaisvaltainen hyvinvointi, terveys ja osallisuus edellyttää ja edistää, ottaen huomioon yhdenvertaisuuden, niin että kaikki voivat siihen osallistua.

Meillä on vahvoja toimijoita, uutena esim. Kulttuurikumppanit, joiden kanssa hyvä yhteistyö tuo varmasti uusia ajatuksia ja tuulia siitä, miten voimme yhdessä saada tuoreita näkökantoja asioista, miten voimme edistää kaikille tasa-arvoista ja hedelmällistä kehitystä. Avoimet ja todelliset tavoitteet ja suunnitelmat, mihin pyritään ja miten.

Toiminta-avustuksien lisääminen vuosittain resurssit huomioiden, että edes jollakin tasolla olisimme vähitellen siinä asemassa, jota tämänkokoisien kaupungin imago ja menestys edellyttää.

Esitämme, niin että toiminta-avustusten asteittainen lisääminen saadaan alkuun, että Vapaa-ajan ttk varaa vuoden 2023 talousarvioon 30 000 lisänsää toiminta-avustuksiin.

Salossa 28.2.2022

Marja Ruokonen
Timo Lähteenmäki
Mika Nummenpalo
Janne Järvinen
Saija Karnisto-Toivonen
Saija-Reetta Puopolo
Timo Tammi
Jonna Nyysönen
Kaarlo Alanko
Sari Pesonen
Mona Lautiala
Leena Ahonen-Ojala
Satu Parttimaa
Ismo Saari
Simo Vesa
Eetu Sadeharju
Saku Nikkanen
Piia Keto-oja
Kaisa Palohonka”

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Tiedoksianto

Vapaa-ajan lautakunta
Sivistyspalveluiden johtaja
Kansalaisopiston rehtori

Vapaa-ajan lautakunta 17.11.2022 § 75
1266/00.02.50/2022

Valmistelija

kulttuurituottaja Suvi Aarnio, suvi.aarnio@salo.fi, 044 778 4982,
kulttuurituottaja Sini Lundgrén, sini.lundgren@salo.fi, 044 778 4983
museonjohtaja Susanna Luojus, susanna.luojus@salo.fi, 044 778 4900

Vastaus valtuustoaloitteeseen strategian luomisesta Salon kulttuuripalveluille

Salon kaupungin kulttuuripalveluita tuottavat museopalvelut ja yleiset kulttuuripalvelut laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palveluiden tavoitteet, tehtävät ja toimintakenttä ovat huomattavasti laajempia ja moninaisempia kuin mitä tiivistetysti pystytään esittämään talousarviossa tai muissa vastaavissa asiakirjoissa.

Kulttuuripalveluiden tärkeimpänä tavoitteena on

1. Vahvistaa kulttuuripalveluiden rakennetta ja kehittää toimintaa siten, että kaupunki voi toimia vastuullisena ja varteenotettavana asiantuntija- ja yhteistyökumppanina. Samalla on turvattava palveluiden toimintaedellytykset (ml. työehtosopimukset sekä tekijänoikeuskorvaukset, tilat ja muut tuotannon tukiresurssit sekä sisällön kuntarahoitusosuus).

2. Turvata kulttuuristen oikeuksien toteutuminen koko elämänkaaren ajalta, kuten lasten, nuorten ja perheiden kulttuuripalvelut ja yhteiskunnallisia sekä terveydellisiä ongelmia ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia ylläpitävät palvelut eri kohderyhmille.

3. Vahvistaa kaupungin vetovoimaa ja kaupunkibrändiä sekä näin samalla lisätä elinympäristön viihtyvyyttä keskustassa, kaupunginosissa ja kylissä. Tavoitteet eivät ole tärkeysjärjestyksessä vaan liittyvät kiinteästi toisiinsa.

Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, on kulttuuripalveluiden resursointi Salossa kuitenkin vertailutilastojen valossa huomattavasti verrokkikuntien resursointia pienempi. Vertailukunnissa käytetään kulttuuripalveluihin keskimäärin 19,15 euroa asukasta kohden, Salossa määrä on 6 euroa / asukas. Museotoimintaan vertailukunnissa käytetään rahaa keskimäärin 28,30 euroa asukasta kohden, Salossa määrä on 19 euroa /asukas. Salon kaupunki ei kestävästi pysty jatkamaan korkeatasoisen kulttuuri- ja taidetarjonnan tuottamista näin niukoilla määrärahoilla. Vuosien varrella Salossa on ollut korkeatasoista ja monipuolista kulttuuri- ja taidetarjontaa ja palveluista on nauttinut vuosittain satojen tuhansien paikallinen, valtakunnallinen ja kansainvälinenkin yleisö.

Kulttuuripalveluiden hallinnollinen rakenne Salossa on vuosien aikana tehtyjen leikkausten johdosta heikentynyt. Sitä on jätävätkä ja tuettava, jotta kulttuurin tukeminen, edistäminen ja tuottaminen voi kaupungissa toimia vakaalla pohjalla. Resurssit ovat pienentyneet merkittävästi: hallinnosta on vuoden 2013 jälkeen poistuneet kulttuurijohtajan virka (100%), kulttuurin tiedottaja, toimistos sihteeri sekä myös hanketyöntekijät, sillä hankkeita ei nykyisellään pystytä enää perustamaan eikä hallinnoimaan.

Kulttuuri on tutkitusti kannattava keino rakentaa kaupungista omaleimainen, erottuva, vetovoimainen ja kiinnostava kohde niin asukkaalle, matkailijalle kuin yritys-elämällekin. Tämä vaatii strategista työtä. Aloitteessa esitettyä kulttuuristrategiaa on lähdetty työstämään joulukuussa 2021 Salon kaupungin kulttuuriohjelman. Ohjelmatyön etenemistä on esitelty vapaa-ajanlautakunnalle 27.01.2022 § 9 ja 28.04.2022 § 31. Vuoden 2022 kulttuuriohjelman edistämistyön painopisteitä ovat olleet tiedonkeruu ja eri kohderyhmien osallistaminen. Kulttuuripalvelut on toteuttanut eri teemaisia ja eri yhteisöille suunnattuja työpajoja sekä kaksi kyselyä kulttuuripalveluiden käyttäjille ja niitä toteuttaville yhteistyökumppaneille. Vastauksissa nousee esiin taiteen ja kulttuurin vaikutukset elinkeinoelämään, alueen matkailuun ja kunnassa koettuun hyvinvointiin sekä vielä hyödyntämätön kulttuurin potentiaali.

Kuntalaiskyselyn vastaajista (523 kpl) 92 % piti omalle hyvinvoinnilleen tärkeänä viihtyisää elinympäristöä, jossa taidetta ja tapahtumia olisi ympäri vuoden ja 78 % että kulttuuri on osa arkea ja yllättää uusissa paikoissa. Taide- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytysten tukemista kannatti vahvasti 80 % ja 76 % tärkeää oli se, että Salon kaupunki panostaa kulttuuriin. Kyselyssä ilmaistiin useaan otteeseen huoli siitä, miten toimijat jaksavat tuottaa taide- ja kulttuuripalveluita, kun siitä suuri osa tuotetaan tällä hetkellä talkootyönä. Vuonna 2021 kaupungin yleiset kulttuuripalvelut järjesti omana tuotantona 80 eri tapahtumaa, ml. kulttuuritila Näkkärin kausiohjelma, kulttuurikasvatussuunnitelma Nappula, kulttuurin lähipalvelut ja kiertuetoiminta sekä kulttuurihyvinvointiin liittyvät tapahtumat. Muuta kulttuuritarjontaa Salossa kaupunki tukee erilaisilla avustuksilla tai yhteistyösopimuksilla, joissa kaupunki on osatuottajan asemassa.

Kulttuuripalveluiden yhteistyökumppaneille (avustuksen saajat, palveluntuottajat ja muu yhteistyö) osoitetun kyselyn vastauksissa kaupungin tuen osuudeksi ilmoitettiin 0–25 % toiminnan kokonaiskustannuksista. Myös palveluostotilanteessa tuottaja tarvitsee

muuta rahoitusta palvelun tuottamiseen kuin kaupungin palveluostoon varaaman rahan. Nykytilanteessa kaupungin tuen pääkäyttökohde on perustoiminnan ylläpitäminen, ml. vuokrat, palkat yms. juoksevat kulut. Muita tulonlähteitä olivat muun muassa muut avustukset, pääsy- ja osallistumismaksut ja sponsoritulot.

Kyselyiden tiedonkeruu otetaan osaksi kulttuuriohjelman painopisteiden suunnittelua ja tähän liittyen kulttuuripalveluiden toimintaresursseihin on esitetty vuoden 2023 talousarvioon todenmukaista tarvetta vastaavia korotuksia. Korotuksia esitetään myös tulevina vuosina. Resurssien tarkistaminen kohdistuu suoraan kuntalaisille suunnattujen palveluiden monipuolisuuteen, laatuun ja saavutettavuuteen. Kyselyn tuottaman tiedon analysointia tulee jatkaa edelleen yhdessä ulkopuolisen asiantuntijan kanssa, jotta saadaan tarkempi kuva eri kulttuuripalveluiden ja asiakkaiden kohtaamisesta.

Valmistuttuaan kulttuuriohjelma toimii strategisena työkaluna palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa, linjaten myös kaupunkistrategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa. Tavoitteena on saattaa valmiiksi ja ottaa kulttuuriohjelma käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä.

Taiteen ja kulttuurin vaikutukset heijastuvat laajalle ja moninaisin tavoin. Hyödyt kertautuvat todistettavasti työpaikkoina, ostovoimana, matkailijoina ja asukkaina, ravintola- ja majoituspalveluiden kysyntänä sekä imagohyötynä. Mittavat investoinnit kulttuuriin ovat muuttaneet kaupunkiprofiilia ja lisänneet tunnettuutta ja vetovoimaa - esimerkiksi Mänttä-Vilppulassa, joka on profiloitunut taidekaupunkina. Kukoistava, hyvinvoiva ja positiivisia vaikutuksia säteilevä kulttuuri-infra rakennetaan turvaamalla toimijoiden toimintaedellytykset sekä vahvistamalla tukirakenteita. Kulttuuri on tärkeä osa myös kehittyvän ja dynaamisen kaupungin kaupunkistrategiaa.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	Vapaa-ajan lautakunta päättää antaa edellä olevan vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen ja päättää, että kulttuuriohjelma saatetaan valmiiksi ja otetaan käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä. Kulttuuriohjelma toimii strategisena työkaluna linjaten myös kaupunkistrategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa. Lisäksi vapaa-ajan lautakunta toimittaa valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle sekä ehdottaa, että aloite katsotaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	Vapaa-ajan lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Museonjohtaja Susanna Luojus liittyi kokoukseen Teamsin välityksellä klo 17.45.
Tiedoksianto	Toimistopalvelut